

Marja Rämä

Harjastukat

Seitsemän tarinaa hevosena elämisestä

HARJASTUKAT

Minä sille Proklille kerroin, mihin olimme menossa ja mitä meidän oli määrä siellä tehdä ja ettei sen tarvitse pelätä. Se tuntui sen ymmärtävän.

Muistinvaraisesti Antti Tuurin
romaanista Kylmien kyytimies

HARJASTUKAT

SEITSEMÄN TARINAA HEVOSENA ELÄMISESTÄ

MARJA RÄMÄ

Copyright © Marja Rämä 2016

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-330-522-9

LUKIJALLE

Nämä kirjoitukset ovat syntyneet varhaisen lapsuuden ja nuoruuden aikaisten muistojen pohjalta. Kohdalleni osui ihmeellinen onni päästä hevosten maailmaan sisälle ja oppia näiden viisaiden ja lempeiden eläinten avulla ymmärtämään lajien välistä kanssakäymistä ja tajunnanvirtaa. Lapsen kyvyssä tulkitella eläimen viestiä on jotain arkaaista, hyvin vanhaa perintöä kaukaisesta menneisyydestä. Vanhemmiten tällainen kyky katoaa, mutta voi korvautua unissa. Unien maailmassa kaikki on mahdollista ja silloin eläimetkin puhuvat ja kertovat yhteisistä kokemuksistamme.

Kirjan kuvat viereisen sivun kuvaa lukuun ottamatta ovat näköiskuvia.

Lukija varmaan ymmärtää, että tekstissä esiintyvät suomenkielen virheet ovat seurausta siitä, etteivät kertojat ole saaneet nauttia edes kansakouluopetusta.

Alapitkän Korkeakoskella 15. 04. 2016

Marja Rämä

Huru ja tyttö Valkeisenlammella

HURU

Minä olen hevonen. Mistäkö tiedän sen? Kuulen joka päivän, että sanan hevonen ihmisten sanomana. On minulla nimi, jonka olen saanut aivan pienenä varsana emoni kupeella vielä kulkiessani. Ihminen on sen minulle antanut ja opin sen nopeasti tarkoittavan itseäni. Minulla ja koko suvullani on lajina erikoisen hyvä muisti ja aivan erityinen paikan ja ympäristön taju.

Minun nimeni on Huru. Olen suomenhevonen. Minulla on valkea harjatukka ja häntäjouhet, muuten olen hyvin vaalean ruskea. Minä olen liinakko Suomen kielellä sanottuna. Synnyin maalla, keväällä 1935 ja kun olin täysikasvuinen, toi kuopiolaisperheen isä minut työparikseen Haapaniemen rullatehtaalle kuljettamaan kuruja kuopiolaisille perheille hellapuiksi.

Sota-aikana muutamia hevosia vietiin rintamalle sotilaiden avuksi ja kaksi niistä jäi sille tielle. Jostain syystä minua ei sinne otettu. Joskus hälytyssireenit ulvoivat pelottavasti, mutta en koskaan joutunut lähelle vaaratilannetta. Kaupungissa elämä jatkui ja kodit tarvitsivat hellapuunsa. Loppui se sotakin ja so-

dasta palanneet kuruhevoset jatkoivat työtään kaupungilla. Joskus ne säikkyivät kovia ääniä ja joku heittäytyi maahan kärryjen edessä. Vähitellen tutut tehtaan äänet ja pillin merkkihuuto työpäivän päätteeksi rauhoittivat nämäkin sotaveteraanit.

Ei kurujen vetäminen ollut kovin raskasta työtä ja sain välillä levätäkin. Meitä kuruhevosiä oli useita ja olimme jakautuneet ympäri kaupunkia eri talleihin. Tunsimme toisemme ja tapasimme kesäisin usein Valkeisenlammen uittopaikalla, jossa saimme vilvoitella päivän hiet ja tehtaan puupölyt pois.

Uusi isäntäni

Kun isäntäni lopetti yhteistyön kanssani ja jäi eläkkeelle, hän otti hoitajakseni Taavetin, joka huolehti minusta entistäkin paremmin. Lopulta Taavetti osti minut omakseen ja sain uuden pilttuun naapuritalon tallista. Olimme mainio työpari, Taavetti ja Huru. Turhia kiirehtimättä veimme kuormiamme ympäri kaupunkia. Sain usein leipäpalasia ja sokeria kaupunkilaisrouvilta. Monet oppivat tuntemaan minut nimeltä ja tulivat taputtelemaan. Olen aina pitänyt ihmisistä ja lapsista erityisesti.

Viereisessä pilttuussa jakoi tallin kanssani Oiva, arvoltaan vossikkahevonon. Sen päivät kuluivat kauppahallin kupeella seisten ja asiakkaita odotellen. Tiesin, että seisominen on raskasta ja jalkaa piti vaihtaa ja lepuuttaa vähän väliä. Parasta sen päivässä oli, kun sai kyydittää ihmisiä Väinölänniemen rantatietä pitkin Kasinolle ja uimalaitokselle, eikä ollut kiirettä. Hiljaisten päivien jälkeen Oivan ajuri-isäntä kiersi Niiralan kautta tallille, että Oiva sai vähän liikuntaa. Kuin turhautuneisuuttaan

päivän päätteeksi puhalsi Oiva pitkiä tuhauksia sieraimistaan, ennen kuin aloitti appeensa syömisen. Oivakin oli suomen hevonen ja raudikko, pieni valkea tähti otsallaan. Oivan kärkyt olivat hienot, kiiltävä mustat, kuomulliset nahkaisin, pehmein istuimin. Niitä säilytettiin katoksessa talli vieressä ja aina kun ajurin silmä vältti, naapuritalon lapset kiipesivät vaunuihin leikkimään. Kaupungissa oli muutama muukin vossikkahevonen, mutta niiden kanssa minulla ei ollut tuttavuutta.

Talviset tapahtumat

Tammimarkkinoiden aikana Valkeisenlammen jäällä ja Minna Canthin kadulla käytiin hevoskauppaa. Maalaiset ja hevosaksat toivat myytäviksi ja vaihdettaviksi varsoja ja aikuisia hevosia Hevoskauppiaille oli pienet kappireet, joilla oli helppo ajella ruuhkassa ja kilpaa lammen jäällä. Aisakellojen ja tiukujen kilkatus täytti ilman. Markkinapäivänä Taavetti ei lähtenyt kuruhommiin. Hän kävi katselemassa touhua sivusta ja aina joku kehotti vaihtokauppoihin. Taavetti puheli minulle ja kertoi asioistaan. Hän oli jo vanhahko mies ja minä olin hänen ainoansa, josta hän ei vaihtaan luopuisi. Markkinapäivän jälkeen koko Minna Canthinkatua peitti keltainen pehkusilppu ja muu sotku.

Markkinoiden jälkeen oli kaupungilla abiturienttien iloinen rieha, penkinpainajaiset, johon me kaikki kaupungin ja lähiseutujen hevoset osallistuimme. Taavetti valjasti minutkin laita-reen eteen, jonka aisassa kilkkasi vaskikello. Ylioppilaskokeilat saivat rekikytyä ympäri kaupunkia. Meitä hevosia oli pitkä jono ja juosten menttiin. Ihmiset kaduilla toivottelivat kyytiläisille onnea kirjoituksiin ja nuoret heittelivät serpentiiniä ja

yleisölle karamellejä. Hikisen urakan jälkeen sain tupla-annoksen sokeripaloja. Se oli tiukempi reissu, kuin kurureen vetäminen!

Vatsataudissa

Kuin pahaa unta muistelen yötä, jolloin sairastuin. Yritin hypiä pilttuussani ja potkia tuskissani. Taavetti kuuli jyskeen ja tuli juosten katsomaan minua. Hän haki viileää vettä, johon oli laittanut jotain lääkettä ja join sen koko sangollisen. Sitten mentiin pihalle ja juoksin ympyrää aika pitkään. Vähitellen kipu hellitti. Kaikki, mitä olin syönyt, tuli ryöppynä ulos Olin hiestä märkä ja jalkojani heikotti. Taavettikin oli hädissään ja arveli, että minulla oli ollut suolisolmu. Myöhemmin selvisi, että naapurin antamat leivät olivat olleet homeisia. Taavetti kirjoitti tallin oveen lapun, jossa kielsi tuomasta mitään ruokaa minulle.

Kaupungissa oli kaksi kaljatehdasta ja toisen tehtaan kaljakärriä veti mahtavan kokoinen lajitoveri. Se oli äreä kaveri, eikä sietänyt lapsia ollenkaan. Sille eivät kelvanneet edes soke-ripalat, joita innokkaat lapset ojentelivat, vaan korvat luimussa se näytteli vihaista. Meillä muilla kaupungin hevosilla ei ollut edes halua lähestyä sitä. Kuulin kutsuttavan sitä ardennilaiseksi, mutta ei kai se sen nimi ollut. Se oli varmaan hyvin yksinäinen. Arvelin silläkin olleen mahavaivoja. Toisen tehtaan juomat taidettiin kuljettaa kuorma-autolla, en ainakaan muista siellä olleen hevosta. Mutta ei se varmaa ole, moni asia on unohtunut mielestäni.

HARJASTUKAT kertoo lapsen, aikuisten ja hevosten välisestä syvistä kiintymyksen tunteista erilaisissa elämän olosuhteissa. Kertojana kussakin tarinassa on hevonen itse.

